

Türkçe Öğretim Programları

Editörler: Nezir TEMUR · Murat ŞENGÜL

3. Baskı

Editörler: Prof. Dr. Nezir TEMUR - Doç. Dr. Murat ŞENGÜL

TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

ISBN 978-625-7228-65-7

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2024, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Aralık 2020, Ankara

3. Baskı: Ocak 2024, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Yaman Dijital Matbaacılık Ltd. Şti.
Zübeyde Hanım Mah. Kazım Karabekir Cad. Uğurlu İş Merkezi No:97/27
Altındağ/ANKARA
Tel: (0312) 341 00 02

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 75392

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Öğretim programları, nitelikli bireyler yetiştirmek için uygulanacak süreç basamaklarını ortaya koymada kılavuz görevi gören en etkin kaynaklardır. Nasıl ki araba kullanabilmek için bir sürücü kursuna gidip onlarca saat teorik ders almak tek başına yeterli değilse, öğretim programlarını bilmek de bir dersi iyi bir şekilde yürütmek için tek başına yeterli ön koşul olamaz; ama o yolda kullanılacak bir kılavuz olabilir. Bu yüzden, Türkçe öğretmenlerinin ve Türkçe öğretmeni adaylarının yürütebilecekleri derslerin öğretim programlarını derinlemesine öğrenmeleri büyük bir önem arz etmektedir. Bu kitap, bu ihtiyacı giderme gayretinin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır.

Türkçe Öğretmenliği lisans programının dördüncü yarıyılında okutulan “Türkçe Öğretim Programları” dersinin içeriği, Türkçe öğretmeni adaylarının güncel Türkçe Dersi Öğretim Programı hakkındaki bilgilerini olgunlaştırmaya dönük bir yapıdadır.

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 20/02/2014 tarihli ve 9 sayılı Kurul kararı (Mart 2014 - 2678 sayılı Tebliğler Dergisi) doğrultusunda Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esasları belirlenmiş, zaman zaman bu esaslarda değişikliğe gidilmiştir. İlgili Kurul Kararının 13/06/2018 tarih ve 89 sayılı değişen hâlinde, Türkçe öğretmenlerinin Bakanlığa bağlı resmî eğitim kurumlarında yürütebilecekleri derslerin, “Türkçe, Okuma Becerileri, Yazarlık ve Yazma Becerileri, İletişim ve Sunum Becerileri, Halk Kültürü, Medya Okuryazarlığı, Drama, Düşünme Eğitimi, Şehrimiz..., Osmanlı Türkçesi, Diksiyon ve Hitabet, Çocuk Edebiyatı, Türk Dili ve Edebiyatı” olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla, bu kitabın içeriğinin oluşturulmasındaki hareket noktası, Türkçe öğretmenlerinin ve Türkçe öğretmeni adaylarının bilmeleri gereken tek programın “Türkçe Dersi Öğretim Programı” olmadığı düşüncesidir.

Bu kitabın içeriğine, Türkçe öğretmenlerinin ortaokullarda yürütebilecekleri “Türkçe, Okuma Becerileri, Yazarlık ve Yazma Becerileri, İletişim ve Sunum Becerileri, Halk Kültürü, Medya Okuryazarlığı, Drama” derslerinin öğretim programları dâhil edilmiş; ancak “Düşünme Eğitimi ve Şehrimiz...” derslerinin öncelikli yürütücüleri Türkçe öğretmenleri olmadığı için, bu derslerin öğretim programları dâhil edilmemiştir. Yine, günümüz koşullarında, Türk Dili ve Edebiyatı alanında görev yapan öğretmenler varken Türkçe öğretmenlerinin “Türk Dili ve Edebiyatı, Osmanlı Türkçesi, Diksiyon ve Hitabet, Çocuk Edebiyatı” derslerine girmeleri düşük bir olasılık arz ettiği için, bu derslerin öğretim programlarına da bu kitapta yer verilmemiştir.

Türkçenin dünya ölçeğinde ögre(n)(t)imine dönük talep ve uygulamaların artması, Türkçe öğretmenlerinin Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmeye dönük programlar hakkında bilgi sahibi olmalarını; birçok soydaşımızın yurt dışında yaşıyor olması ve devletimizin buralardaki Türk çocuklarının ana dilini kullanma becerilerini yetkinleştirmek için Türkçe öğretmeni görevlendirmesi ise Türkçe öğretmenlerinin Türkçeyi ana dili Türkçe olanlara, Türk soylulara öğretmeye dönük programlar hakkında bilgi sahibi olmalarını gerekli kılmaktadır. Bu yüzden kitapta, Türkçe öğretmenlerinin yurt içinde veya dışında, özel veya resmî eğitim kurumlarında Türkçe öğretme faaliyetlerinde kılavuz olarak kullanacakları “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı”na ve “Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı”na da yer verilmiştir.

Tabi ki, bu öğretim programlarını bilmek, bu dersleri iyi bir şekilde yürütmek için tek başına yeterli ön koşul değildir ve olamaz. Ancak, Türkçe öğretmenlerinin ve Türkçe öğretmeni adaylarının bu kitapta içeriğine yer verilen öğretim programları hakkında bilgi sahibi olmalarının, kendi yollarını aydınlatmada en azından ışık olacağı kanaatindeyiz.

Prof. Dr. Nezir TEMUR

Doç. Dr. Murat ŞENGÜL

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editörler: Prof. Dr. Nezir TEMUR

ORCID No: 0000-0002-8052-1927

Doç. Dr. Murat ŞENGÜL

ORCID No: 0000-0003-2163-9420

1. Bölüm: Öğretim Programlarıyla İlgili Temel Kavramlar

Prof. Dr. Hasan Hüseyin KILINÇ - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-0446-2507

Doç. Dr. Emin Tamer YENEN - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-2359-3518

2. Bölüm: Geçmişten Günümüze Türkçe Dersi Öğretim Programları

Doç. Dr. Demet KARDAŞ - Gazi Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-0222-6794

3. Bölüm: Türkçe Dersi Öğretim Programı

Doç. Dr. Sezgin DEMİR - Fırat Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-0466-2218

4. Bölüm: Okuma Becerileri Dersi Öğretim Programı

Prof. Dr. Aliye USLU ÜSTTEN - Gazi Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-2937-6154

5. Bölüm: Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı

Doç. Dr. Efecan KARAGÖL - Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-0331-8009

6. Bölüm: Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı

Prof. Dr. Ülker ŞEN - Gazi Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-1855-6336

7. Bölüm: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı

Doç. Dr. Salim PİLAV- Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-5141-6282

8. Bölüm: İletişim ve Sunum Becerileri Dersi Öğretim Programı

Doç. Dr. Müzeyyen ALTUNBAY - Giresun Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-9568-3160

9. Bölüm: Halk Kültürü Dersi Öğretim Programı

Doç. Dr. Gülten KÜÇÜKBASMACI - Kastamonu Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-1715-7843

10. Bölüm: Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretim Programı

Doç. Dr. Barış ÇİFTÇİ

ORCID No: 0000-0002-3688-0359

11. Bölüm: Drama Dersi Öğretim Programı

Prof. Dr. Başak UYSAL - Gazi Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-5803-9878

12. Bölüm: Türkçe Öğretmenlerinin Sahip Olmaları Gereken Yeterlikler

Doç. Dr. Kübra ŞENGÜL - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-0307-9805

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

1. BÖLÜM ÖĞRETİM PROGRAMLARIYLA İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

GİRİŞ.....	1
1. Eğitim	1
2. Öğretim	3
3. Öğrenme.....	4
4. Eğitim Programı.....	4
5. Öğretim Programı	5
6. Eğitim Programı ve Öğretim Programının Karşılaştırılması	6
7. Ders Programı	6
8. Posner'ın Program Sınıflaması	6
9. Program Geliştirme Süreci	8
10. Programların Öğeleri.....	9
11. Eğitim Programının Faydaları ve Sahip Olması Gereken Nitelikler	11
12. Milli Eğitim Sisteminde Eğitim Programlarının Yeri ve Önemi	12
SONUÇ.....	13
KAYNAKLAR	14

2. BÖLÜM GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI

GİRİŞ.....	17
1. Osmanlı Döneminde Türkçe Öğretimi	18
1.1. Sıbyan Mekteplerinde Türkçe Öğretimi.....	18
1.2. Medreselerde Türkçe Öğretimi	19
1.3. Enderun Mekteplerinde Türkçe Öğretimi.....	20
1.4. Tanzimat Döneminde Türkçe Öğretimi	20
1.5. Meşrutiyet Döneminde Türkçe Öğretim Programı	22
2. Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Birinci Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programları	23
2.1. 1924 (1340) İlk Mektep Türkçe Dersi Müfredat Programı	24

2.2. 1926 İlk Mektep Türkçe Dersi Müfredat Programı.....	25
2.3. 1930 İlk Mektep Türkçe Dersi Müfredat Programı.....	26
2.4. 1936 İlkokul Türkçe Dersi Programı.....	26
2.5. 1948 İlkokul Türkçe Dersi Programı.....	27
2.6. 1968 İlkokul Türkçe Dersi Programı.....	28
3. Cumhuriyet Dönemi İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programları.....	30
3.1. 1924 (1340) Lise Birinci Devre Türkçe Dersi Programı	30
3.2. 1929 Ortamektep Türkçe Programı.....	31
3.2. 1931-1932 Ders Senesi Tadilatı Türkçe Programı	34
3.3. 1938 Ortaokul Türkçe Programı.....	34
3.4. 1949 ve 1962 Ortaokul Türkçe Programları.....	35
4. 1981'den Günümüze İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programları.....	37
4.1. 1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Öğretim Programları.....	37
4.2. 1997 İlköğretim Okulu Türkçe Eğitimi Yazı Dersi Öğretim Programı....	40
4.3. 2005 İlköğretim Türkçe (1-5. Sınıf) Dersi Öğretim Programı.....	40
4.4. 2006 İlköğretim Türkçe (6-8. Sınıf) Dersi Öğretim Programı.....	44
4.5. 2015 Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı.....	47
4.6. 2017 Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı.....	49
4.7. 2018 Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı.....	51
SONUÇ.....	53
KAYNAKLAR.....	54

3. BÖLÜM TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

GİRİŞ.....	57
1. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Temel Yaklaşım	58
1.1. Gelişimsel Yapılandırmacılık.....	64
1.2. Sosyal Yapılandırmacılık.....	67
1.3. Etkileşimsel Yapılandırmacılık.....	69
2. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın İçeriği	75
3. Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki Temel Beceri Alanları	80
3.1. Dinleme/İzleme Beceri Alanı.....	80
3.1.1. Dinleme/izleme beceri alanı yöntem ve teknikleri	84

3.2. Konuşma Beceri Alanı	87
3.2.1. Konuşma beceri alanı yöntem ve teknikleri.....	91
3.3. Okuma Beceri Alanı.....	95
3.3.1. Okuma beceri alanı yöntem ve teknikleri.....	107
3.4. Yazma Beceri Alanı.....	114
3.4.1. Yazma beceri alanı yöntem ve teknikleri.....	122
4. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Ölçme ve Değerlendirme.....	127
SONUÇ.....	128
KAYNAKLAR.....	130

4. BÖLÜM

OKUMA BECERİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

GİRİŞ	133
1. Programın Temel Aldığı Yaklaşım, Programın İçeriği ve Geliştirmeyi Amaçladığı Beceriler.....	135
2. Programda Yer Verilen Değerler ve Geliştirilmesi Planlanan Yetkinlikler....	137
3. Kazanımların Sınıflara Göre Dağılımı ve Sınırları	138
4. Diğer Derslerin Öğretim Programları ile İlişkisi	144
5. Kullanılan Yöntem-Teknik ile Araç-Gereç ve Materyaller	145
6. Ölçme-Değerlendirme Yaklaşımı	147
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	149
KAYNAKLAR.....	150

5. BÖLÜM

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

GİRİŞ.....	153
1. 2012 ve 2018 Yazarlık ve Yazma Becerisi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması.....	156
2. 2018 Yazarlık ve Yazma Becerisi Öğretim Programının Yaklaşımı: Süreç Temelli Yazma	160
3. Kazanımların Sınıflara Göre Dağılımı ve Sınırları	164
4. Diğer Derslerin Öğretim Programlarıyla İlişkisi	168
5. Kullanılan Yöntem, Teknik, Araç Gereç ve Materyaller	171
6. Programın Ölçme-Değerlendirme Yaklaşımı	171
SONUÇ.....	172
KAYNAKLAR.....	174

6. BÖLÜM TÜRKÇE VE TÜRK KÜLTÜRÜ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

GİRİŞ.....	177
1. Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Seviyeler).....	182
1.1. Öğretim Programının Yaklaşımı	185
1.2. Öğretim Programının Özel Amaçları	185
1.3. Öğretim Programının Öğrenme ve Öğretme Süreci.....	186
1.4. Öğretim Programının Temaları ve Alt Temalar	187
1.5. Öğretim Programının Kazanımları.....	192
1.6. Öğretim Programında Ölçme ve Değerlendirme.....	199
SONUÇ.....	200
KAYNAKLAR.....	201

7. BÖLÜM TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ PROGRAMI

GİRİŞ	203
1. Programın Yaklaşımı, İçeriği, Geliştirmeyi Amaçladığı Beceriler	206
2. Kazanımların Kademelere Göre Dağılımı ve Sınırları.....	212
3. Programın Kademelere Göre İzlenice Bölümü.....	217
4. Kullanılan Yöntem, Teknik, Araç-Gereç ve Materyaller.....	221
5. Programın Ölçme Değerlendirme Yaklaşımı	223
6. Programın Uygulanmasına İlişkin Öneriler	227
SONUÇ.....	228
KAYNAKLAR.....	231

8. BÖLÜM İLETİŞİM VE SUNUM BECERİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

GİRİŞ	233
1. Programın Temel Yaklaşımı, İçeriği, Geliştirmeyi Amaçladığı Beceriler	234
2. Öğrenme ve Alt Öğrenme Alanları	235
3. Kazanımların Sınıflara Göre Dağılımı ve Sınırları	237
4. Diğer Derslerin Öğretim Programları ile İlişkisi	242
5. Kullanılan Yöntem-Teknik ile Araç-Gereç ve Materyaller	244
6. Ölçme-Değerlendirme Yaklaşımı	246
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	250
KAYNAKLAR.....	252

9. BÖLÜM HALK KÜLTÜRÜ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

GİRİŞ.....	255
1. Programın Yaklaşımı, İçeriği, Geliştirmeyi Amaçladığı Beceriler	261
2. Öğrenme ve Alt Öğrenme Alanları	266
3. Kazanımların Sınıflara Göre Dağılımı ve Sınırları	268
4. Diğer Derslerin Öğretim Programlarıyla İlişkisi	280
5. Kullanılan Yöntem, Teknik, Araç-Gereç ve Materyaller	290
6. Ölçme Değerlendirme Yaklaşımı	294
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	297
KAYNAKLAR.....	301

10. BÖLÜM MEDYA OKURYAZARLIĞI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

GİRİŞ.....	305
1. Programın Yaklaşımı, İçeriği, Geliştirmeyi Amaçladığı Beceriler.....	307
2. Dersin Öğrenme ve Alt Öğrenme Alanları	309
3. Diğer Derslerin Öğretim Programlarıyla İlişkisi	313
4. Ölçme Değerlendirme Yaklaşımı	316
SONUÇ.....	316
KAYNAKLAR.....	317

11. BÖLÜM DRAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

GİRİŞ.....	319
1. Türk Eğitim Sisteminde Yaratıcı Dramanın Gelişimi.....	320
2. Drama Dersi Öğretim Programı'nın Genel Yapısı.....	321
3. Programın Yaklaşımı	322
4. Programın Geliştirmeyi Amaçladığı Beceriler.....	323
5. Öğrenme ve Alt Öğrenme Alanları	325
6. Kazanımların Sınıflara Göre Dağılımı ve Sınırları	327
7. Diğer Derslerin Öğretim Programıyla İlişkisi.....	333
8. Kullanılan Yöntem, Teknik, Araç Gereç ve Materyaller	334
9. Ölçme Değerlendirme Yaklaşımı	337
SONUÇ.....	339
KAYNAKLAR.....	340

12. BÖLÜM

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN SAHİP OLMALARI GEREKEN YETERLİKLER

GİRİŞ.....	341
1. Yeterlik ve Öğretmen Yeterliği.....	342
2. Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Yeterlik Belirleme Süreci.....	342
3. Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi	345
4. Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri.....	348
5. Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri	353
SONUÇ.....	369
KAYNAKLAR.....	370
YAZARLAR HAKKINDA.....	371

1. BÖLÜM

ÖĞRETİM PROGRAMLARIYLA İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Prof. Dr. Hasan Hüseyin KILINÇ - *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*
ORCID No: 0000-0002-0446-2507

Doç. Dr. Emin Tamer YENEN - *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*
ORCID No: 0000-0003-2359-3518

GİRİŞ

Eğitim sürecinin en temel ayaklarından biri, şüphesiz öğretim programlarıdır. Okullarda beceri ve uygulamaya ağırlık veren ve eğitim programlarının amaçları doğrultusunda bilgi ve becerilerin planlı biçimde kazandırılmasına dönük program (Varış, 1996) olarak tanımlanan öğretim programı, eğitim-öğretim etkinliklerine kılavuzluk etmektedir. Öğretim programı, bireylerin yaşamlarını daha refah bir şekilde sürdürebilmeleri için ihtiyaç duyulabilecekleri bilgi ve becerileri göz önünde bulundurarak, söz konusu bilgi ve becerileri önceden belirlenmiş sürelerde öğrencilere kazandırmayı hedefler.

Bir öğretim programı, oluşturulan yakın ve uzak hedefler doğrultusunda, belirli ders kategorilerinde öğrencilerin sahip olmaları gereken becerileri öngörebilmeli ve bu becerilerin öğrencilere kazandırılmasındaki tüm süreçleri öğretmenlere sunabilmelidir (Güzel ve Karadağ, 2013). Bu bağlamda öğretim programları, dersin işlenişinde yer alan kazanımlar, konu içeriği, öğretim yöntem ve teknikleri, etkinlikler ve değerlendirme gibi en temel eğitim-öğretim unsurlarına kılavuzluk etmesi açısından oldukça önemlidir.

1. Eğitim

“Eğitim nedir?” sorusuna alan yazında çok çeşitli cevaplara rastlanılmaktadır. Eğitim, bireylerin toplum içerisinde yaşamlarını sürdürebilmeleri ve yaşanan değişikliklere ayak uydurabilmeleri için aileden ve çevreden edinilen bilgiler yoluyla

bilgi, beceri ve tutum değişikliklerine verilen genel bir addır. En bilindik tanımıyla eğitim; bireyin davranışlarında istendik yönde değişiklik oluşturma sürecidir (Ertürk, 1982). Sönmez'e (2004) göre eğitim kültürel değerleri bireye kazandırma süreci (kültürleme) olarak ifade edilmektedir. Bir başka tanımda eğitim, bireyin davranış örüntülerini değiştirme süreci olarak ifade edilmektedir (Tyler, 2013).

Eğitim, felsefi, sosyolojik ve psikolojik yaklaşımlara göre farklı şekillerde tanımlanmıştır. Bu tanımların çoğunda eğitime bir amaç yüklenildiği görülmektedir. İdealistler eğitimi, bireyi Allah'a ulaştırma süreci için yapılan etkinlikler olarak ele alırlarken, realistler bireyi toplumun temel değerlerine göre yetiştirme süreci, pragmatistler yaşantılar yoluyla kişide istendik biçimde davranış oluşturma süreci, varoluşçular ise bireyin kendini gerçekleştirme düzeyine getirme süreci olarak ele almışlardır (Sönmez, 2005). Sosyolojik açıdan eğitim, bireyin toplumsallaştırılması olarak ele alınmaktadır. Fransız sosyoloğu Emile Durkheim'a göre eğitim, çocukların ve gençlerin toplumsallaştırılmasıdır. Toplumun, ön gördüğü şekilde yetişmiş bireyler toplumsal ihtiyaçların karşılanmasında rol oynarlar. Bu nedenle Durkheim, eğitimde toplumun gereksinimlerinin göz önünde bulundurulmasına önem vermiş ve eğitimin toplumsallaştırma rolüne dikkat çekmiştir (Tezcan, 1982). Psikolojik açıdan eğitim ise öğrencilerin tutum ve davranış değişikliklerini üzerine odaklanmaktadır. Öğrencilerin nasıl öğrendikleri, genel yetenek ve gelişim düzeyleri gibi içsel etmenler ve öğrenme ortamı gibi dışsal etmenler davranış değiştirme mühendisi olarak kabul edilen öğretmenlerin ve eğitim psikologlarının üzerinde çalıştığı konulardır (Senemoğlu, 2012).

Eğitim ile ilgili tanımların geneline bakıldığında, eğitimin istendik yönde davranış değişikliği oluşturma süreci olduğunu görmekteyiz. Peki bu istendik davranışların ölçütleri nelerdir? Ne zaman değişikliğe uğrarlar? Bu hususta eğitim bilimciler süreç kavramına dikkat çekmektedirler. Süreç birikim gösteren, açık uçlu ve tutarlı gelişim gösteren dirik bir örüntü olarak tanımlanabilir (Sönmez, 2012). Bu anlamda eğitim de açık bir sistem özelliği taşımaktadır; çünkü sistem, belli bir amacı gerçekleştirmek için birbiriyle ilişkili ve farklı öğelerin bir araya gelmesiyle oluşan dirik bir yapıdır (Şahan, 2017). Açık bir sistem olarak eğitim, girdi, işlem, çıktı ve dönüt-düzeltilmelerden oluşan ve belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere örgütlenip uygulamaya konulan ve gelen dönütlere göre yeniden düzenlenen bir yapıya sahiptir (Bayrak, 2011). Her sistemde olduğu gibi eğitim sistemi de belirlediği amaçlara ulaşmak için girdilere ihtiyaç duyar. Eğitimin girdileri belirlenen hedeflere ulaşmak için gerekli olan her şeydir (Öğretmen, öğrenci, veli, program, araç-gereç vb.) İşlem, girdilerin hedefler doğrultusunda işlendiği bölümdür. Bu bölüme öğretim stratejilerinin yer aldığı ve her türlü zihinsel ve fiziksel etkinli-